Καθηγητής Ευ. Βενιζέλος,
πρώην Υπουργός, Βουλευτής Α' Θεσσαλονίκης ΠΑΣΟΚ

«Το ζήτημα των Ανέγγιχτων
Η αναζήτηση της κοινωνικής ισότητας »

- Το ζήτημα της φυλετικής ισότητας είναι μείζονος σημασίας στον σύγχρονο μετά-νεωτερικό κόσμο. Ο αγώνας για φυλετική ισότητα αποτελεί κρίσιμο θέμα στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές χώρες.
- Τα Ελληνικά Συντάγματα από την ίδρυση του Ελληνικού Κράτους αναγνωρίζουν το σεβασμό και την προστασία της αξίας του ανθρώπου ως πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας και μεριμνούν για την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας όλων όσων βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια δίχως διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων.
- Στο πλαίσιο της παράδοσης της Ινδουιστικής κοινωνίας, η κάστα των Dalits ή αλλιώς, η κάστα των «Ανέγγιχτων»- η έσχατη κάστα της Ινδουιστικής ιεραρχίας- ιστορικά συνδέεται με επαγγέλματα θεωρούμενα ως μολυσματικά, όπως **η δια χειρός αποκομιδή ανθρώπινων περιττωμάτων.** Σήμερα, στην αυγή του 21ου αιώνα, τουλάχιστον ένα εκατομμύριο Dalits, κυρίως γυναίκες, εργάζονται με γυμνά χέρια ως οδοκαθαριστές, καθαριστές αποχωρητηρίων, βοθροκαθαριστές. Οι δραστηριότητες αυτές είχαν θεωρηθεί πως μολύνουν τους ενασχολούμενους και πως η μόλυνση αυτή είναι μεταδοτική σε οποιονδήποτε τους συναναστρέφεται. Κατά συνέπια οι Dalit αποκλείονταν από την κοινωνική ζωή των λοιπών καστών της Ινδουιστικής Ιεραρχίας (δεν επιτρέπονταν να εισέλθουν στους ναούς, να πιουν νερό από κοινή πηγή με τις ανώτερες κάστες, ενώ κατοικούσαν σε συγκεκριμένους καταυλισμούς μακριά από τις πόλεις και τα χωριά- πρακτική που συνεχίζεται έως ένα βαθμό και σήμερα) και ταυτοχρόνως καλλιεργούνταν, και εξακολουθούν, δεισιδαιμονίες που υποδείκνυαν την απαγόρευση ακόμα και της συμπτωματικής σωματικής επαφής μεταξύ των Dalits και των λοιπών ανώτερων ινδουιστικών καστών.
- Σημαντικοί κοινωνιολόγοι, ανθρωπολόγοι και ιστορικοί απορρίπτουν τις φυλετικές καταβολές της κατηγοριοποίησης των ανθρώπων σε κάστες

εκτιμώντας πως οι κάστες εξυπηρετούν αμιγώς πολιτικό- οικονομικά συμφέροντα. Ο κοινωνιολόγος Andre Beteille επισημαίνει πως η αναγωγή του ζητήματος των Dalits στη ρητορική του φυλετικού ρατσισμού είναι «πολιτικώς κακοηθής» και «επιστημονικώς ανόητη», καθώς δεν υφίσταται καμία αισθητή διαφορά μεταξύ των φυλετικών χαρακτηριστικών των Dalits και των λοιπών Ινδών. Το ζήτημα των «Ανέγγιχτων» είναι θέμα κοινωνικής ισότητας.

- Συναντηθήκαμε σήμερα, με αφορμή την επέτειο της γέννησης του **καθηγητή Ambedkar** (14-04-1891), για να τιμήσουμε τη σημαντική συνεισφορά του στην σύνταξη του πρώτου Συντάγματος της Ινδίας (1948) καθώς και στην εν γένει συμβολή του στην ιστορία της διεκδίκησης των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Ο καθηγητής Ambedkar παρόλο που γεννήθηκε σε έναν απομονωμένο καταυλισμό των Dalits ήταν ένας από τους πρώτους «Ανέγγιχτους» που κατόρθωσαν να δραπετεύσουν από την μοίρα των Dalits· όχι μόνον φοίτησε στο Πανεπιστήμιο της Ινδίας, αλλά επίσης αναζήτησε και έλαβε ανώτερη μόρφωση στο Κολούμπια της Νέας Υόρκης των ΗΠΑ, στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο του Λονδίνου (LSE), και στη Γερμανία στο Πανεπιστήμιο της Βόννης, στα οποία πανεπιστήμια αναγορεύτηκε επίτιμος διδάκτωρ. Στην βιβλιοθήκη του τμήματος των Δημοσίων Σχέσεων του Κολούμπια, όπως έχω δει και ο ίδιος προσωπικά στο παρελθόν, βρίσκεται η επιβλητική προτομή του καθηγητή Ambedkar **ώστε να μας θυμίζει πως μονάχα δια μέσου της μάθησης μπορούμε να υπερβούμε όλα τα εμπόδια και οι στόχοι μας να γίνουν πράξη.**
- Το ζήτημα της καταπίεσης των Dalits καταγράφεται ως μία από τις μεγαλύτερες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο σύγχρονο κόσμο, λαμβανομένου υπόψη του αριθμού των θιγόμενων. Ο Πρωθυπουργός της Ινδίας ενώπιον του Διεθνούς Συνεδρίου των Dalits παραδέχθηκε πως **«το μόνο αντίστοιχο του καθεστώτος των Ανέγγιχτων υπήρξε το καθεστώς του Απαρχάιντ στη Ν. Αφρική»**
- Οι περισσότεροι Dalits στη Ινδία:
  (1) έχουν εισοδήματα κάτω από το όριο της φτώχιας
  (2) ζουν σε απομονωμένες περιοχές
  (3) δεν έχουν ιδιοκτησιακά δικαιώματα και συχνά καταφεύγουν στον απηρχαιωμένο θεσμό του «δανείζεσθαι επί σώμασι»
  (4) τα 2/3 του πληθυσμού των Dalits είναι αναλφάβητοι

(5) δεν τους επιτρέπεται η είσοδος σε ναούς και νοσοκομεία- έχει καταγραφεί ότι τα θύματα του τσουνάμι που ανήκαν στη κάστα των «Ανέγγιχτων» δεν είχαν ισότιμη ιατρική μέριμνα
(6) συχνά είναι θύματα αυθαίρετων συλλήψεων, βασανισμών και δολοφονιών

- Οι Dalit γυναίκες στερούνται ιδιαιτέρως βασικών ανθρώπινων δικαιωμάτων. **Νεαρά κορίτσια και γυναίκες συχνά είναι θύματα σεξουαλικής βίας, εμπορίας με σκοπό τη σεξουαλική και οικονομική εκμετάλλευση (trafficking),και επιβεβλημένης πορνείας από άνδρες ανώτερων καστών.** Χιλιάδες Dalit κορίτσια στην τρυφερή ηλικία των 6-8 ετών με τη βία εξαναγκάζονται να γίνουν ιέρειες ναών, στη συνέχεια βιάζονται και εξωθούνται στη πορνεία και τέλος πεθαίνουν από AIDS.
- **Οι περισσότεροι Dalits στερούνται πολιτικών δικαιωμάτων.**
- Ο καθηγητής Ambedkar, ένας Dalit, έθεσε το ζήτημα της κοινωνικής ισότητας και των καστών στο πλαίσιο της κοινωνικής δημοκρατίας. Το 1924 (κατά τη διάρκεια της Βρετανικής αποικιοκρατίας) συγκρότησε ένα πολιτικό κίνημα για την χειραφέτηση των «Ανέγγιχτων». **Υποστήριξε ότι η διακυβέρνηση των Ανθρώπων, από τους Ανθρώπους και για τους Ανθρώπους δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί δίχως να επιτευχθεί η κοινωνική ισότητα και δίχως να έχουν κατοχυρωθεί τα ανθρώπινα δικαιώματα (ατομικά, πολιτικά και κοινωνικά) για όλους τους ανθρώπους. Οι αγώνες του συνεχίζονται και συνεχίζουν να εμπνέουν έως και σήμερα.**
- Το Σύνταγμα της Ινδίας τέθηκε σε εφαρμογή το 1950 κατοχυρώνοντας τις αρχές της ισότητας, της ελευθερίας, της δικαιοσύνης, της αξιοπρέπειας του ανθρώπου. Το 1955 υιοθετήθηκε το « Διεθνές Σύμφωνο για την Προστασία των Ατομικών Δικαιωμάτων» και το 1989 το « Διεθνές Σύμφωνο για την Προστασία από τη Βία». Παρόλα αυτά το καθεστώς των Ανέγγιχτων εμμένει.
- Τα τελευταία χρόνια τα Ηνωμένα Έθνη έχουν επισταμένως ασχοληθεί με το ζήτημα των Dalits. Ο καθηγητής κ. Σισιλιάνος, μέλος της Επιτροπής των Η.Ε. για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων θα μας μιλήσει σχετικά.
- Περισσότερο από 250 εκ Dalit ζουν σε όλο τον κόσμο, αποτελώντας το 4% του παγκόσμιου πληθυσμού. Βρίσκονται συγκεντρωμένοι όχι μόνο

στην Ινδία, όπου ανέρχονται στα 165εκ (το 16% του πληθυσμού της Ινδίας) αλλά επίσης και στην Νιγηρία, την Ιαπωνία, το Πακιστάν και το Νεπάλ. Επιπλέον, στο πλαίσιο της μετανάστευσης και της πολυπολιτισμικότητας του σύγχρονου κόσμου, οι Dalits βρίσκονται παντού, βρίσκονται και εδώ στην Ελλάδα και αντιμετωπίζουν τις ίδιες διακρίσεις στις κοινότητες τους. **Όπως πληροφορούμαι τουλάχιστον το 60% των Ινδών που ζουν στην Ελλάδα ανήκουν στην κάστα των Dalit.**

Οι Dalit μετανάστες στην Ελλάδα έχουν όλα τα εκ του Συντάγματος δικαιώματα ενώπιον της Ελληνικής Πολιτείας· παρολαυτά υφίστανται διακρίσεις από τις «ανώτερες κάστες» εντός των κοινοτήτων τους. Ως εκ τούτου, υπάρχει ανάγκη το Ελληνικό κράτος να υιοθετήσει μέτρα θετικής διάκρισης για την προώθηση της ενσωμάτωσης τους στην ελληνική κοινωνίας. Αυτό θα διευκολύνει και την αναγνώριση τους ως ισότιμων μελών στο εσωτερικό της Ινδικής Κοινότητας της Ελλάδας.